

Seminar
Hermitovi polinomi in normalna porazdelitev

Nejc Ševerkar & Tjaša Renko
mentor Janez Bernik

31. marec 2019

Povzetek

V tej nalogi bova predstavila povezavo med hermitovimi polinomi in standardno normalno porazdelitvijo.

Naloga

Hermitovi polinomi $(h_n)_{n \in \mathbb{N}}$ dveh realnih spremenljivk so definirani preko relacije

$$e_a(x, t) := e^{ax - \frac{a^2 t}{2}} = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{a^n}{n!} h_n(x, t), \quad x, t \in \mathbb{R}, a \in \mathbb{C}$$

Naj bosta $X \sim N(0, 1)$ in $Y \sim N(0, 1)$ neodvisni standardni normalni spremenljivki.

(i) Izračunaj $E[e_a(X, 1)e_b(X, 1)]$ ($\{a, b\} \in \mathbb{C}$) in izpelji izraz za $E[h_n(X, 1)h_m(X, 1)]$ ($\{m, n\} \in \mathbb{N}$).

Pri prvem delu moramo izračunati $E(g(X))$, kjer smo označili $g(x) = e_a(x, t)e_b(x, t)$. Za izračun upoštevamo izrek o matematičnem upanju transformacije slučajne spremenljivke, ki je razviden v računu:

$$\begin{aligned} E(e_a(X, t)e_b(X, t)) &= E(g(X)) = \int_{-\infty}^{\infty} g(x) f_X(x) dx = \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\frac{t}{2}(a^2+b^2)} e^{x(a+b)} \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{x^2}{2}} dx \\ &= e^{-\frac{t}{2}(a^2+b^2)} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{x^2}{2} + x(a+b)} dx \\ &= e^{-\frac{t}{2}(a^2+b^2)} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{1}{2}(x^2 - 2x(a+b))} dx \\ &= e^{-\frac{t}{2}(a^2+b^2)} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{1}{2}((x-(a+b))^2 - (a+b)^2)} dx \\ &= e^{-\frac{t}{2}(a^2+b^2)} e^{\frac{1}{2}(a+b)^2} \int_{-\infty}^{\infty} \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{1}{2}(x-(a+b))^2} dx \\ &= e^{\frac{1}{2}((a+b)^2 - t(a^2+b^2))} \int_{-\infty}^{\infty} f_Z(x) dx \quad (Z \sim N(a+b, 1)) \\ &= e^{\frac{1}{2}((a+b)^2 - t(a^2+b^2))} \end{aligned}$$

Ko vstavimo $t = 1$ dobimo naslednji zvezi:

$$\begin{aligned} E(e_a(X, 1)e_b(X, 1)) &= e^{ab} = \sum_{i=0}^{\infty} \frac{(ab)^i}{i!} \\ E(e_a(X, 1)e_b(X, 1)) &= E\left(\sum_{n=0}^{\infty} \sum_{m=0}^{\infty} \frac{a^n b^m}{n!m!} h_n(x, 1)h_m(x, 1)\right) = \sum_{n=0}^{\infty} \sum_{m=0}^{\infty} \frac{a^n b^m}{n!m!} E(h_n(x, 1)h_m(x, 1)) \end{aligned}$$

Vidimo, da enakost med enačbama velja, ko $E(h_n(X, 1)h_m(X, 1)) = \begin{cases} n! & \text{za } m = n \\ 0 & \text{za } m \neq n \end{cases}$

(ii) Naj bo $a \in \mathbb{C}$ in $c \in \mathbb{R}$. Izrazi $E(e^{a(X+cY)}|X)$ z e_a , X in c ter $E((X+cY)^k|X)$ za $k \in \mathbb{N}_0$ z h_k , X , in c .

Najprej izpostavimo e^{aX} in uporabimo neodvisnost:

$$E(e^{a(X+cY)}|X) = e^{aX} E(e^{acY})$$

Posebej izračunajmo $E(e^{acY})$:

$$\begin{aligned} E(e^{acY}) &= \int_{-\infty}^{\infty} e^{acy} \frac{1}{\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{y^2}{2}} dy = \\ &= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\frac{(y^2 - 2acy)}{2}} dy = \\ &= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\infty} e^{-\frac{(y-ac)^2 - (ac)^2}{2}} dy = \\ &= e^{\frac{(ac)^2}{2}} \end{aligned}$$

Torej dobimo:

$$E(e^{a(X+cY)}|X) = e^{aX} e^{\frac{(ac)^2}{2}} = e^{aX + \frac{a^2 c^2}{2}} = e_a(X, -c^2)$$

Za izračun $E((X+cY)^k|X)$ uporabimo prejšnji račun in razvijemo $e^{a(X+cY)}$ v Taylorjevo vrsto:

$$E(e^{a(X+cY)}|X) = E\left(\sum_{n=0}^{\infty} \frac{a^n (X+cY)^n}{n!} | X\right) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{a^n}{n!} E((X+cY)^n|X)$$

Po definiciji hermitovih polinomov pa velja še $E(e^{a(X+cY)}|X) = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{a^n}{n!} h_n(X, -c^2)$. Dobimo torej $E((X+cY)^n|X) = h_n(X, -c^2)$.